

Iskaj vsak dan razen sobot, nedel in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2607 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2607 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., PETEK, 8. MAJA (MAY 8), 1936. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 91

'Ne kradi!' je Francija posvarila Mussolinija

Prava kriza za fašističnega diktatorja se šele pričinja. Reorientirana Francija zahteva, da mora Liga narodov imeti zadnjo besedo o usodi Abesinije. Mussolini, še vedno pijan "zmagi," je nepopisno razkačen. Angleški laboriti bičajo kolebavo vlado, ki je dala fašistični Italiji proste roke

Pariz, 7. maja. — Abesinska armija je danes naglo stopila v predje v Evropi in fašistična Italija je bila opozorjena, da njena prava kriza šele pričenja.

Francoska vlada, ki mora uveljaviti novo zunanjo politiko, katere pridelavec pride z nastopom levičarskega režima prihodi. Francoska vlada, ki mora uveljaviti novo zunanjo politiko, katere pridelavec pride z nastopom levičarskega režima prihodi.

To svari Francije je sporočilo Mussoliniju francoski poslanec Chambrun v Rimu. Mussolini je razkačen do zadnjega žilca, da vedno pijan "velike zmagi," je brž odgovoril po svojem stilu Cerrutiju v Parizu, "Italija smatra Etiopijo za svoj teritorij, s katerim bo razlagala po svoji mili volji in kdo poskusi vzeti le palec teritorija, bo imel opravka z italijanskim orožjem."

Mussolini je tudi odgovoril, Italija bo dala lokalnim abesinskim rodovom avtonomijo, vendar pod italijansko administracijo in policijo, torej pod realnim kolonialnim režimom; kakšne navidezne abesinske vlade ali dinastije ne bo. Italija bo po splošnosti francoske interese v železnici Addis Ababa-Djibuti in angleške interese v Tanskem jezeru.

Francija je v svojem svarilu poslala Mussoliniju, da Francija, Anglija, mala antanta, balkanska antanta in ostale evropske članice Lige narodov ne bodo priznale abesinske Abesinije; temu stališču se združeno pridružijo tudi Združene države. Toliko časa, dokler Italija vztraja na aneksiji, Liga narodov morala nadarjati sankcije.

London, 7. maja. — Poslanci desne stranke so sinoči v zboru neusmiljeno krtačili torijevsko vlado Anglije, ki je dopuščala, da je fašistična Italija nevarno izvršila okupacijo Abesinije. Laborit Hugh Dalton je rekel, da je Anglija prevzela odgovorno Ligo narodov, nato pa v kritičnem momentu pustila, da na sramotnem cedilu; naj bi je dajala korajžjo Abesiniji in potem jih je prepustila Mussolinijevim strupenim plimam. Ali ni to največja sramota Veliko Britanije?

Zunanji minister Eden je v svojem odgovoru laboritom, da ni korak, ki bi bil takoj uveljavljen italijansko vojno v Afriki, bi bil, da Anglija zapre suženjski trg Italiji. To bi pa izločilo Italijo — in angleška vlada bi marala vojne.

Gorice, v Londonu, da ima abesinska vlada tajni sporazum z Mussolinijem, se nadaljuje. Danes poročajo, da je prišel v London italijanski odposlanec, ki se bo pogajal z londonskimi bankirji zaradi novega posojila Italiji.

Domače vesti

Vesti iz Penne

Park Hill, Pa. — Dne 4. maja je tu nepričakovano umrl Jos. Volk, star 55 let in doma od Litije na Dolenjskem. V Ameriki je bil 29 let in član SNPJ. Leta 1931 je bil v premočnem močno pobit in od tedaj nezmožen za delo; pred enajstimi meseci mu je naglo umrla žena in to ga je zelo potrla. Tu zapuša pet otrok, v Jolietu sestro in polbrata, v starem kraju pa sestro. — V bolniški postelji se nahaja John Jernejčič. Napadla ga je pljučnica.

Strabane, Pa. — V pittsburski bolnišnici je 1. maja umrla Lucy Mikec, stara 49 let in doma iz Smolenje vasi pri Šmihelu na Dolenjskem. V Ameriki je bila 28 let in tu zapuša moža, dva sinova in dve hčeri (ena omožena Terčelj), v La Sallu, Ill., brata Johna Vidriha in v West-Sentburgu, Pa., sestro, omoženo Mary Penca. Bila je članica društva 138 SNPJ in društva 143 JSKJ.

Nesreča na zapadu

Rock Springs, Wyo. — Anton Jelovčan, star 48 let in doma iz Javorja v Poljanski dolini nad Škofjo Loko, je podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri delu v jami. Zapuša sina in dva vnuka.

Nov grob v starem kraju

Cleveland. — Frank Sraj je prejel žalostno vest, da je v Velikem Gabru pri Zatični na Dolenjskem umrla njegova sestra Ana Jeras, stara komaj 24 let. V Ameriki zapuša tri brate, v stari domovini pa moža, šest tednov staro dete, starše, brata in sestro.

Pobit v premočnem kraju

Kemmerer, Wyo. — John Starovčan, član društva 267 SNPJ, je bil 4. maja pobit na roki pri delu v premočnem kraju. Zdravje doma. Bratje, obiščite ga!

Iz Minnesote

Eveleth, Minn. — Frank Mešek ml., star 23 let, je bil zadnje dni ubit na cesti, ko je nje-

Novo šikaniranje brezposelnih v Ill.

Z reliefne liste bodo črtali vse delazmožneže

Chicago. — (FP) — Vse okrožne reliefne agencije države Illinois so bile obveščene po državni reliefni komisiji, da morajo črtati z reliefne liste vse družine, v katerih je kakšen član zmožen za delo. Na relief bodo potem lahko prišli le tisti, ki od treh delodajalcev dobe izjavo, da nimajo dela zanje.

S tem korakom se reliefne oblasti upajo iznebiti tisoče "kli-entov", družin in posameznikov. Drugi posredni ali neposredni namen te akcije je, da pridejo tovarnarji in delodajalci sploh do velikega rezervarja skebov. Ako v krajih, kjer je stavka, ne bodo mogli dobiti treh delodajalcev, ki bi jim bili pripravljene dati zahtevane izjave, bodo prisiljeni iti skebat ali pa bodo stradali. Tak postaja reliefni "new deal" v Illinoisu.

Novi pakt Balkanske antante sprejet

Pakt pa ni naperjen proti Italiji

Belgrad, Jugoslavija, 7. maja. — Konferenca Balkanske antante (Jugoslavija, Rumunija, Grčija in Turčija) je bila večeraj zaključena. Uradno poročilo se glasi, da je bil dosežen sporazum, ki jamči mir med balkanskimi državami, ni pa nobenih garancij za skupen nastop Balkana proti zunanjim napadom.

Jugoslavija je hotela močno balkansko zvezo zoper Italijo, obveljalo pa je stališče Grkov, da balkanske države ne smejo biti obligirane, da bi pomagale druga drugi proti napadom izven Balkana. Balkanski pakt, kakršen je danes, je v glavnem naperjen proti Bolgariji in mor- da proti Albaniji.

gov avtotruk, v katerem je vozil grocerijsko blago, kolidiral z vlakom. Zapuša starše, dva brata in dve sestri. — Anton Sam- sa, katerega so našli mrtvega na cesti pri Chisholmu. Je po izjavi koronerja umrl za krvotokom.

AVTNI DELAVCI DOBE PODPORO INDUSTRIJSKIH UNIJ

V kampanji jim bo šel na roko Lewisov odbor na vsej črti

KONVENCIJA ZA PROSVETNO DELO

South Bend, Ind. — (UNS) — Druga konvencija unije Združenih avtnih delavcev, ki je bila prošli teden v tem mestu, je pokazala živavost, zrelost in entuziazem, ki obeta prinesiti mladi uniji in 400.000 avtnim delavcem v Ameriki lepšo bodočnost.

Mlada unija avtnih delavcev ADF je bila s podelitvijo avtonomije po eksekutivi ADF na tej konvenciji postavljena na lastne noge. In soditi po kvaliteti zborovanja, zaključkih in vestranskem zagotovitvi Odbora za industrijsko organizacijo ter posameznih uni, katere ga tvorijo, bo avtna industrija v doglednem času organizirana na vsej črti.

Konvencijo so pozdravili in avtni uniji obljubili vso kooperacijo zastopniki večjega števila uni. V imenu Odbora za industrijsko organizacijo sta jo pozdravila Charles P. Howard, tajnik odbora in predsednik tipografske unije, ter Glen W. McCabe, predsednik unije Flat Glass Workers.

Howard je rekel, da tvorijo OIO "možje, ki so vaši prijatelji kakor tudi prijatelji vsake unije, ki organizira. Ako mislite, da vam njih izkušnje lahko pomagajo, so vam na razpolago. Nismo niti brez sredstev. Ako pride čas, ko boste potrebovali naše protekcije, vam ne bo treba zanjno vprašati — vas bo čakala". Novi uniji je obljubil vso moralno in finančno podporo OIO.

Slično podporo sta obljubila v imenu rudarske unije UMW Adolph Germer in Powers Hapgood; prav tako Leo Krzycki za Amalgamated Clothing Workers in Rose Pesota za International Ladies Garment Workers. McCabe je sumiral rekord mlade steklarske unije, ki je v treh letih organizirala 95% delavcev v tovarnah za šipe. Rekel je, ako bi se Ameriška delavska federacija zavzela za organiziranje delav-

(Dolje na 2. strani.)

Sodnik podprl Wagnerjev zakon

Pravica kolektivnega pogajanja ustavna

New Haven, Conn. — Federalna zakonodaja, ki protektira pravico delavcev do organiziranja in kolektivnega pogajanja z delodajalci, je ustavna, se glasi formalni odlok federalnega sodnika Carrolla C. Hineksa.

Hineks je podal ta odlok v zvezi s pritožbo federalnega delavskega razsodišča proti New England Transportation Co., ki se je uprla zahtevi razsodišča in mu ni hotela izročiti liste imen njenih delavcev. Razsodišče je podvelo akcijo proti kompaniji, ko je unija strojnikov vložila pritožbo, da kompanija ne dovoliti volitev, pri katerih naj bi se delavci izrekli, kdo naj jih reprezentira pri kolektivnih pogajanjih. Dalje je unija izjavila, da je družba odpustila večje število delavcev zaradi unijskih aktivnosti in s tem kršila Wagner-Connerjev delavski zakon, na čigar podlagi je bilo ustanovljeno vladno razsodišče.

Odvetniki kompanije so argumentirali, da je Wagnerjev zakon neustaven, sodnik Hineks pa je citiral več odlokov federalnega vrhovnega sodišča, s katerimi je pobil argumente odvetnikov in dokazal, da je vrhovni tribunal že večkrat podprl načelo, da imajo delavci pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja.

Koalicija ubila Walshev načrt

Velik udarec organiziranemu delavstvu

Washington, D. C. — Lobisti "openšaparskih" delodajalcev praznujejo zmago, ker je justični odsek nižje kongresne zbornice položil Walshev zakonik na črt. Načrt vsebuje provizijo, da vlada ne sme oddajati dela firmam, ki obratujejo takozvane znojne delavnice.

Načrt so ubili republikanci s pomočjo štirih demokratov, članov omenjenega odseka. To so stori- li kljub priporočilu predsednika Roosevelta in delavskega departamenta, naj kongres sprejme načrt.

Akcija odseka je težak udarec organiziranemu delavstvu, ki je insistiralo, naj kongres sprejme načrt, da tako zaščiti medni standard v industrijah. Ameriška delavska federacija in druge delavske organizacije so pritis- kale na kongres, naj uveljavi Walshev načrt, odkar je federalno vrhovno sodišče razveljavilo zakon gospodarske obnove.

Nedavno je bilo naznanjeno, da je 15 članov justičnega odseka obljubilo, da bodo podprli načrt in ga priporočili kongresu v sprejetje. Tako so pričeli prihajati lobisti "openšaparjev" v Washington in pričeli pritiskati na člane odseka. Republikanci so kmalu pridobili na svojo stran, nakar so začeli "spreobračati" demokrate. Stiri so pridobili, da se niso udeležili seje odseka, na kateri se je vršilo glasovanje. Načrt je bil nato pokopan z 11 proti sedmim glasovanjem.

Nemški cepelin Hindenburg plove v Ameriko

New York, 7. maja. — Novi nemški cepelin Hindenburg, ki ga pilotira Eckener, se je sinoči dvignil v zrak v Friedrichshavnu in napotil proti Ameriki. V Lakehurst ima prvi zrakoplov je 813 čevljev dolg in meri 135 čevljev v prerezo, ima štiri Dieslove motorje in nosi 107 oseb s posadko vred. Zrakoplov pluje 80 do 90 milj v uri.

FRANCOSKI KOMUNISTI ZA NOVO DAVČNO POLITIKO

V. novem parlamentu bodo delovali za obdavčenje bogatinov

V VLADO NE BODO SLI

Pariz, 7. maja. — Francoski komunisti, ki bodo v novem parlamentu imeli 72 poslancev v primeri z desetimi v zadnjem, bodo takoj po otvoritvi zbornice 1. junija predložili svoj načrt za temeljito reformiranje francoske fiskalne politike. Ta načrt bo stonel na principu, naj davke plačujejo premožni sloji in bogatini.

Načrt je reporterjem večeraj pojasnil mladi vodja komunistične stranke Maurice Thorez. On je naglašal, da so komunisti za strogo balanciranje budžeta in proti devalvaciji franka — slično kakor vsi pravoverni kapitalisti. Toda vse to se naj doseže na račun kapitalistov.

V parlamentu bodo delovali za reformiranje davčne politike s stopnjevalnim obdavčenjem premoženja. Cim več kapitala, kar vključuje vse vrednostne papirje in vloge, bo kdo imel, toliko več bi plačal kapitalnega davka.

V svrhu dognanja premoženja posameznika bodo komunisti predlagali imenovanje posebne komisije, ki bo vodila nekakšen premoženjski cenzus, kar bi vzelo približno eno leto. Medtem naj bi vlada na račun tega davka najela posojilo za balanciranje budžeta. Komisija naj bi posvetila posebno pažnjo in dognala, kako so posamezniki nagromadili velika bogastva. Ta študij bi predvsem posvetili raznim politikom, kot je na primer bivši premier Laval, ki si je zgradil veliko bogastvo v teku svoje politične kariere.

Po komunističnem načrtu bi kapitalisti plačevali sledeči kapitalni davek:

3%	od \$ 30.000 do \$ 60.000
5%	od 60.000 do 120.000
7%	od 120.000 do 200.000
9%	od 200.000 do 300.000
12%	od 300.000 do 1.200.000
15%	od 1.200.000 do 5.000.000
20%	od 5.000.000 in več

Poleg tega davka bi posamezniki in korporacije plačevale tudi stopnjevalni dohodninski davek. To reformiranje davčne politike bi po mnenju komunistov odpravilo večino drugih davkov, katerih ima Francija 150 različnih vrst. Komunisti smatrajo, da bi s to reformo vlada dobila nad eno milijardo dolarjev novih dohodkov na leto. Zahtevali bodo tudi ukrepe proti begu kapitala iz Francije.

Thorez je rekel, da to ni nobena revolucionarna reforma, marveč je kompromisna zadeva, na katero se lahko sporazumejo vse levičarske stranke — radikalni socialisti in socialisti.

Ta davčna reforma je izvrstna poteza proti reakciji, ki se na vse kriplje protivi devalvaciji franka. Po Thorezovem mnenju naj ostane v veljavi toliko časa, dokler bo mogoče izvesti marksistični program v celoti.

Kakor je Thorez izjavil v tem intervjuju, komunisti ne bodo šli v vlado tako zvane ljudske fronte. Vodstvo vlade bodo prepustili radikalnim socialistom (liberalcem) in socialistom, toda to vlado bodo podpirali lojalno, je zatrdil Thorez.

Nad ostalimi levičarskimi strankami imajo, oziroma bodo imeli komunisti tudi to prednost, da so njih vrste močno disciplinirane in deluje stranka enotno, kar ji daje še posebno dinamično silo.



Besednjak Ameriške lige svobode. (Naribal Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKEGA NARODNEGA

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Headquarters: 200 Madison Ave. (near 42nd St.) New York 17, U.S.A.

Subscription rates: For the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$10.00 per year.

Consent to publish:—Manuscript accepted for publication in this journal is held to be the property of the editor. The editor assumes no responsibility for return of unsolicited manuscripts. Manuscripts should be sent to the editor, 200 Madison Ave., New York 17, U.S.A.

Member of the Federated Press

138

Vsakega nekaj

Iz Rima se čujejo stare latinske besede, ne-šetokrat že zapisane in izgovorjene: "Veni, vidi, vici"—Pax Romana—Te Deum laudamus" in še druge. Te besede tulita dva papeža, Mussolini in Pij, v zvezi z zbesnelo proslavo "velike zmage" v Etiopiji. Mussolini pravi s Cezarjem, da je njegova armada "prišla, videla in zmagala"—ker je imela dovolj strupenega plina. Abesinci pa nič! In ker je "slavna zmagala", bo Mussolini zdaj diktiral "Pax Romana", rimski mir—in ves ostali svet se naj gre soliti! Papež Pij pa na vse to priključuje zahvalnico: "Te Deum laudamus"... Besede, znak starega barbarizma, ki še danes puhti iz Rima.

Zmaga francoske levice pri volitvah je markske "prekucnila mizo". Da so bile te volitve v Franciji svetovnega pomena, dokazujejo nerazumni komentarji v kapitalističnem tisku vsega sveta. Komentarji burbonskih časnikov v Ameriki niso samo nerazumni, temveč tudi smešni. Clankarji "pojasnjujejo" zmago francoske levice na ta način, da—omaložujejo levčarske stranke v Franciji. Socialni radikali niso socialni niti radikali! Socialisti so pohlevni laboriti, ki iščejo nekaj takega kot je Roosevelt "New Deal". In francoski komunisti niso nobeni revolucionarji, nobeni internacionalisti, temveč—patrioti!

Hura! Levičarska zmaga v Franciji pomeni le neke vrste New Deal! In to ni nič! Morda bo ta francoski New Deal še pomejše kot je ameriški! Kaj bo ta bagatela!—Čudovito! New Deal v Franciji je mušica, komarček... Nič ne pomeni. Kaj pa pomeni New Deal v Ameriki? Kaj pravijo ameriški burbonski clankarji o ameriškem New Dealu? Ali jim je mušica, komarček? Nič ne pomeni!—Citajmo histerične članke v njihovih listih; pogledimo njihove politične karikature. New Deal je importiran iz Moskve! New Deal je socializem! New Deal je diktatura! New Deal je tiranstvo!—V Ameriki je New Deal po burbonski sodbi najostudnejša pošast, ampak v Franciji—ni nič! Čudovita burbonska pamet, katera se izgubi v orehovi lupini!

Kakor poročajo iz Rima, je Mussolini naredil iz italijanskega kralja veliko maskaro. Proklamiral ga je za abesinskega cesarja—imperatorja Etiopije. Ubogi italijanski kraljiček! Vse svoje življenje igra skromno figurico. Prej, dokler je bila Italija demokracija, je kraljiček igral vlogo ustavnega monarha; ko pa je Italija znorela in se prepustila diktatorju, je postal tudi kraljiček fašistična figurica, ki mora vsak čas iztežati roko v rimski pozdrav. In danes je ta revček—etiopski imperator. Mussolini je onl dan razglasil, da se italijanski (rimski) imperij razteza od Alp do Indijskega oceana in kraljiček Viktorček Emanuelček je na čelu tega imperija! Kaj je možček, nadložica stara, naredil, da se lokavi Mussolini tako grdo norčuje iz njega?

Florida je imeniten kraj za prezimovanje ameriških bogatinov in varno gnezdo za kukuškanske barbare, ki si dovoljujejo krvave orgije na račun aktivnih brezposelnih delavcev. Ne more pa Florida še trditi, da je država biblijskih čudežev.—Pred nekaj dnevi je tamkaj neki krščanski (protestantovski) dušni pastir pred množico vernikov naznanil, da dokazuje moč vere v Boga. Dal si je prinesiti strupeno klopotačo in rekel je, da bo kača v njegovi roki krotka kakor golobček, ker tako oči in Bog veljata. Res je nastavl roko klopotači, toda kača ni hotela biti krotka. Zasadila je svoja dva čelana v njegovo roko, katero je zastrupila. Drugi dan je bil bedasti dušni pastir mrtev.

Kaj je floridski pridigar s tem dokazal? Prvič je dokazal, da je pik klopotače smrtonosen, češar ni bilo treba; kajti ta resnica je bila že davno odkrita in že nešteto krat potrjena. Drugič je pa dokazal, da je obstoj nekega osebnega "višjega bitja", absolutno perfektnega bitja, od katerega bi pa izvirale vse očitne in strašne neperfektnosti, med katerimi so tudi strupene kače, strupene rastline in strupeni ljudje, "ustvarjeni po njegovi podobi"—nemogoče...

Glasovi iz naselbin

Prvi maj v Milwaukee
Milwaukee, Wis. — Delavski praznik Prvi maj je tukajšnje delavstvo letos praznovalo v tako velikem številu, kakor še nikdaj prej v zgodovini tega mesta. Zvečer se je v Mestnem auditoriju zbrala velika množica delavcev, ki je napolnila prostorno dvorano. Nastopili so izborni govorniki, ki so navzočim predložili pomen Prvega maja in sedanjega delavskega položaja.

Prvi maj je simbol delavske solidarnosti, delavske zavesti in skupnosti. Pri nas se je praznoval na lep, pomemben način. Vršilo se so manifestacije s pohodi po mestnih ulicah. Delavstvo je demonstriralo za svoje pravice, za šesturnik in druge socialne zakone. Zahtevalo je, da se da delo vsem, ki so za delo zmožni, v ta namen pa naj se delovnik skrajša tako, da bodo lahko dobili delo vsi delavci. Parada se je vršila v soboto 2. maja. Pohod, štirje v vrsti, je bil okrog dve milj in pol dolg. Videli so se pestri napisi in rdeči prapori ter zastave. Korakal sem pred skupino mladcev, ki je navdušeno pela in izražala svoje mnenje proti vojni. Ko smo korakali mimo Hearstovega poslopja, so se slišali močni klici: "Down with Hearst and his fascism!"

Pohod se je zaključil pred novim sodnijskim poslopjem s govorom župana D. W. Hoana, v katerem je pozival mladce delavce, naj ne odnehajo od zahtev za svoje pravice.

Dasi je malo pozno, vendar je boljše pozno kot nikdar, zato bom omenil s par besedami Obzoro-vega urednika, ki se rad trka na prsa in pristiže za rodoljuba vseh rodoljubov. Od veselja mu je srce skakalo, ko je videl, da so na 7. aprila zmagali delavski sovražniki v nekaterih wardih, dasi se tudi on od časa do časa šteje za "delavskega prijatelja". V svojem lističu je v nebesa povilaval in slavo pel ter našteval vrline protidelavskih kandidatov, ki so kandidirali na "ne-strankarski" listi. Predvsem je hvalil Shinnessa, Hoanovega protikandidata, četudi je vsake-mu šolarčku znano, da je Shinness velik delavski nasprotnik in orodje kapitalistov. Sedaj pa toči ta uredniški krokodilove solze, ker so bili poraženi delavski kandidati.

Delavski nasprotniki, katerim je Obzorov urednik s svojim lističem orodje, se zavedajo, da bi sami lahko izvolili svojega kandidata brez pomoči ostalih volilcev, ampak v tem, da kamor obrnejo svojo skupno moč, tam je tudi zmaga. Torej imajo nekaj "balance of power." Mi delavci pa ne smemo gledati na narodnost kadar gre za izvolitev delavskega kandidata. Vsi kot eden moramo dati svojo moč edinele delavskemu kandidatu, ne glede na njegovo narodnost. To je dolžnost vsakega zavednega delavca.

Slovenski kandidat v omenjenem wardu je bil odprto proti delavskemu načrtu, da bi mesto prevzelo elektrarno pod svojo upravo ter jo obratovalo v korist delavcev in vseh odjemalcev. On je zastopal kapitalistične interese in kot takemu mu pošteno delavstvo ne more dati nobene podpore. Brenkanje na narodna čustva je puhla sentimentalnost, pesek v očeh nezavednim, bogatašem pa direktna pomoč, da lahko še nadalje izže-

majo ubogo ljudstvo in davko-plačevalce.

To sem omenil zato, da bodo Obzorovi čitatelji vedeli, ako bodo hoteli, s kom imajo opraviti.

Joseph Ule, 16.

Majsko ženitovanje

Virden, Ill. — Po večletnem preselisku sem se letos ponovno udeležil majske proslave. Slavje, katerega sem se udeležil, se sicer ni vršilo na 1. maja niti ne 3. maja, pač pa v soboto večer 2. maja. Vršilo se je na domu br. Johna Lazarja na 1613 N. 12th st. v Springfieldu. Gornji in spodnji prostori so bili polni udeležencev. V spodnji dvorani je godba igrala za priletnejše pare, "na vrhu" pa—za vse. (Ta dva stavka sem čital že v mnogih poročilih, zato jih enostavno ponavljam, četudi sta že dokaj obrabljena, preveč pa menda le še nista in za ta slučaj sta še vedno primerna.)

Miss Frances Hometz iz Auburna in Dominik Lazar iz Springfielda sta si pred pričami dne 2. maja obljubila zvestobo in stopila v zakonsko življenje, kar smo mi potem obhajali, slavili in se veselili na tej majski in ljudski svatbi. Da je bilo na ženitovanju vsega v obilici in postrežba prvovrstna, moram tudi omeniti. (Tudi ta stavek izgleda kakor prepis iz silničnih poročil in če bi ga izpustil ali prezrl, bi morda ta ali oni povdomil, če je res bilo vse okej.) Nekateri gostje so se še v nedeljo zjutraj poslavljali, ko se je daniilo. Gotovo se jim je zelo dopadlo, ker niso šli prej domov.

Novoporočena bosta baje stanovala na 1821 N. 10th st. v Springfieldu. Oba sta člana SNP in mi jima čestitamo ter želimo obilo sreče in zadovoljstva v novem stanu!

Simon Kavčič, 7.

In zopet je deževalo

Bridgeport, O.—V soboto 2. maja je bil jako lep dan vse do večera, potem pa kakor nalahč—kakor že v več slučajih prej na dan naših priredb—je začelo močno deževati. Več posetnikov naše majske proslave se je izrazilo, da kadar hočemo imeti dež, naj priredi soc. klub št. 11 svojo zabavo, pa bo gotovo deževalo. Tako se je zgodilo tudi 2. maja, ko je naš klub zvečer slavil Prvi maj, delavski praznik zavednega delavstva. Lilo je kot iz škafa par ur, tako da je večina naših udeležencev izostala. Kar jim je prišlo, so se seveda dobro zabavali.

Na naši majski proslavi sta govorila John Fetter za soc. gibanje in Azalion v prid združništva. Potem je bila dana prilika vsakemu, ki je hotel spregovoriti par besed. Kljub mali udeležbi vlad naliva, smo obhajali delavski praznik z zavestjo, da bomo naš praznik prihodnje leto obhajali ob večji udeležbi in z željo, da bi bil veliko bližje cilja, katerega zastopa soc. stranka.

Na redni seji društva št. 13 SNPJ dne 3. maja so bile jako dobre razprave, posebno se o pridobivanju mladine v društvo. Predlagana sta bila dva nova kandidata v mladinski oddelki, Raymond Rebol pa je prestopil v oddelke odraslih. Člani, ki so utrpeli škodo v zadnji poplavi, so zelo hvaležni SNPJ za pomoč. Razmotrivalo se je tudi o protestu društva št. 55 SNPJ proti gl. upravniemu odseku ra-

Nova plinska maska, ki jo je izumil neki angleški profesor.

di predelave jedotinega poslopja. Naše društvo je sprejelo resolucijo, s katero obsoja njihov protest, posebno pa še člana gospodarskega odseka A. Cvetkoviča. Sklenjeno je bilo, da se ta resolucija pošlje v priobčitev Prosveti.

Naše društvo je tudi izvolilo štiri zastopnike za konferenco soc. klubov in društev Prosvetne matice, ki se bo vršila 30. maja v društveni dvorani dopoldne. Istega dne zvečer se bo izvajal program. Uprizorjeni bo sta dve igri. Zastopniki so M. Potnik, J. Kondare, L. Gorenc in F. Wočko. Svetovalo se je tudi, da se deluje na tem, da se v okrožno federacijo SNPJ pridobi tudi društvo št. 640 SNPJ.

Delavske razmere v okoliških premogovnikih so se zadnje čase dokaj poslabšale. Revni obratujejo le po dva dni v tednu, je-klarne pa dobro obratujejo v tej okolici.

Pred kratkim sem v Prosveti čital Benigerjevo poročilo o slavlju 10 letnice društva Comrades št. 566 v Clevelandu. Proslava je bila vseskozi dobra, dokler ni kot zadnji govornik nastopil Biček iz Ambridge, ki si je spet privoščil socialiste in napredni element našega delavstva. Pač žalostno, da taki, ki so pohajali višjo šolo Notre Dame, ne znajo brzdati svojih sovražnosti proti onim, ki so jim v napotje še celo na tako važnih priložnostih. Toda končno to ni čudno za one, ki gledajo le v eno stran, ker so prežeti raznih predsodkov. S takimi ljudmi je argumentiranje nemogoče. Oni postanejo takoj osebni, ker so ozkotirni, ne vidi-jedi sedanjega položaja in kričejo potrebo po preureditvi sedanje-ga družabnega in ekonomskega reda.

Od tukaj je bil podpisani izvoljen za delegata narodne konvencije soc. stranke, ki se bo obdrževala v Clevelandu 23. maja; namestnik je John Fetter iz Martins Ferryja, ki je 71 let star in še vedno aktiven v delavskem gibanju.

Joseph Snoy, 13.

Banket in veselica

Milwaukee, Wis.—Vsi rojaki v Milwaukeeju in okolici se vabijo na banket in veselico društva Balkan št. 24 SSPZ, ki bo prirejena v počast in pozdrav delegatom in gl. odbornikom ob priliki konvencije SSPZ, ki se bo pričela v ponedeljek 18. maja in se bo vršila v dvorani SST. Banket bo v sredo večer dne 20. maja, katerega se bo udeležilo več odličnih govornikov — naš

spoštovani milwauški župan D. W. Hoan, sodnik Karel, dalje predsednik SPZS Viktor Petek, slovenski odvetnik A. Gloyek in več glavnih odbornikov SSPZ. Servirala se bodo okusna jedila in dobra pijača, orkester 25 muzikantov pa bo igral v razvedrilo vsem navzočim. Vstopnina k banketu \$1 za osebo.

Veselica se bo vršila v soboto večer v isti dvorani in bo prirejena v pozdrav delegatom in gl. odbornikom SSPZ. Nastopili bodo pevski zbori in dramski klubi. Uprizorjena bo kratka igra, ki bo ostala vsem v spominu. Vstopnina na veselico 25c.

Pridite in prepričajte se, da vas vabimo na dobro in veselo zabavo!

Anton Tratnik, član pripravljalnega odbora.

Pozor delničarji SND!

Detroit, Mich.—Delničarjem SND se naznanja, da smo prevzeli sosedno sobo ali beer garden, ki jo moramo sedaj preure-diti, zakar bomo najeli delavce, da to delo izvršijo. Kdor izmed delničarjev je brez dela in želi delati pri tem delu, naj se zglaši v domovem lokalu ali pa pri podpisaniem. Delo bo trajalo okrog štiri tedne in bo primerno plačano.

L. Junko.

'Monarhistična dekoracija' predraga v Angliji

London, 7. maja.—Zadnja dva dni je bila v angleški zbornici zanimiva debata glede letnih izdatkov kraljeve družine. Izdatki znašajo čez dva milijona dolarjev letno in zbornica jih mora odobriti. Debatu so vodili delavski poslanci, ki so ostro kritizirali te izdatke kot predrag luksuz za angleško ljudstvo. John McGovern, škotski socialist, je rekel, da kraljevska služba v Angliji je le "simbol izkoriščanja in ropa, ampak ta dekoracija je predraga". Drugi laboriti so opozarjali, da ameriška republika, ki je bogatejša, plačuje svojemu predsedniku le \$75.000 letno. Torijska večina je seveda odobrila kraljeve izdatke.

Unija strojnikov za-znamuje nove uspehe

San Francisco, Cal.—Unija strojnikov je pravkar sklenila pogodbo z upravo Building Material Dealers' Assn., ki določa \$8 plače na dan in 36 ur dela v tednu. Delodajalci so priznali unijo, ko je ta razpretila s stavko. George C. Castleman, poslovni agent, ki je v imenu unije podpisal pogodbo, je izjavil, da je Draymen's Assn. edina večja industrija v San Franciscu, ki še ni priznala unije strojnikov, toda pogajanja se bodo v kratkem pričela.

Nebraska, edina država v Uniji brez dolga

Lincoln, Neb.—Nebraska je edina država v ameriški Uniji, ki je brez dolga in danes ima v blagajni 21 dolarjev čistega prebitka. Nebraska je tudi brez državnega dohodninskega in kupijskega davka. Ustava te države, sprejeta v letu 1876, določa, da se država ne sme zadolžiti čez vsoto \$100.000.

Agitirajte za Prosveto!

Pred strašno katastrofo ali pred mirom?

Svetovni mir bi mogla vsaj nekoliko jamčiti spravljivost med državami. Te spravljivosti pa ni. Kdo je pravzaprav osebno kriv nemir, je težko povedati. Vsi diplomati so na mir. Povsod nastopajo kot angeli miru in sprave. Toda razmere postajajo le kritičnejše. Got jih v skrajnost očitno tajna sila mednarodnega imperialističnega kapitalizma. O tem skoraj ni dvoma. Krivični mir po svetovni vojni so diktrirali kapitalisti in generali, storjene krivice so pa rodile sovinstični fašizem, ki ga mednarodni kapitalizem sam ne more podpirati, da preprečevati priprave k sporazumu in popravu storjenih krivic. Narodi so postali slepo orodje mednarodnih kapitalističnih spekulantov, ker nimajo ne državnih in ne narodnih voditeljev, ki bi jih iztrgali krvočernemu reparju.

Vlade velikih in majhnih držav niso edine, ker podpirajo vsaka "gospodarske interese" svojih kapitalistov ali pa so odvisne od tujega kapitala. Govore o sporazumu, o miru in mirni politiki, opuščajo pa vsak resnejši korak v tem pravcu.

Rekli sme že, da je bilo treba krivice verskega mira popraviti, če si je hotelo Društvo narodov ohraniti avtoriteto in države, ki so v njem odločevalne. To se ni zgodilo. Nasprotno smo videli, da se je pričela vojna v Aziji, Afriki, da je Nemčija kršila versajsko in lokarsko pogodbo, Avstrija pa sanžermensko. Nikogar ni, ki bi čul mednarodno pogodbo ter redno in sporazumno uredil vprašanja, ki jih izstavlja doba ter s tem narode ali režime pri-silil k sodelovanju in skupnemu reševanju po-redeh vprašanj. Nič bistvenega se ni storilo v tem smislu. Nasprotno, platična obdoba Japonske in Italije je aplahnela, kršitev Nemčije je abudila "ljubeznive" proteste (razen v Franciji), Avstrija zaradi kršitve pa še skoraj omebne ni bila vredna. Tako se širi le-množi razpoloženje, ki je v stanu uničiti vsak Društvo narodov in mu zapraviti zadnje avtoriteto. To pa pomeni razcepitev držav razne vojne zveze, s katerimi se bo mednarodni kapitalizem poljubno igral, kakor pred svetovno vojno.

Italijo so opozorili te dni, da naj sklene mir v Afriki, Italija pravi, da si ne da ukazovati grozi, da zapre Angliji prehod skozi Sredozemsko morje.

Francija predlaga z ozirom na razmere, ki kor že 1931 novo panevropsko konferenco, naj bi uredila evropske razmere in sporazum ne revidirala versajsko mirovno pogodbo. To pa Angležem ni všeč, ker bi ne imeli dovolj vpliva na taki konferenci in še manj v panevropski zvezi, če bi prišlo do nje.

Razumljivo je, da je tudi panevropsko vprašanje košljivo, vendar je edino zdravo konkretno vprašanje. Evropa se mora spasti sama. Bojazan pred francosko hegemonijo ob smot-nju je razumljiva, ker ima nekaj zavezni- Evropa. Čim bi se pa osnovala Panevropa, hegemonija odpade, ker bi morale države dati na interese celokupnosti. Panevropa, načelno vprašanje, ki se ga morajo okleniti evropske države, če ne, bo imela Evropa nejnjo, najbrže črno bodočnost.

Ne smemo pozabiti, da je v nevarnosti civilizacija Evrope in da je mogoče le dvoje, ali po dosedanjim poti k splošnemu polomu Evrope ali pa potom sporazuma k reševanju tehni-problemov in ohranitvi evropske civilizacije.

Kako strašen je spomin, da je moralno zavajno delavstvo podležlo začasnemu bedastemu fašizmu; kako velika je škoda doslej in nevarnost za bodočnost, da se uniči vse, kar je ustvarilo danes človeški duh. Sicer je socialistično delavstvo še vedno na straži, toda v borbi rešitev kulture je njega naloga, da uporabi svoje skrajne sile v boju za odvrnitev strašne katastrofe. Moč delavstva ni majhna, je pa kakor kaže, edina sila, ki še utegne preprečiti največje zlo za človeštvo.—D. P.

Katere bolezni napadajo Eakimo

Dolgo so znanstveniki mislili, da hudi mrzli arktičnih morij mori klice za prehlad. Sedaj, da to ni res. Dr. Rabinovič, učenjak iz Montreala, nasprotno meni, da so Eakimi najpilen za kašelj in nahod. Susica se je pri razvilu po njihovem stiku z belci. Podoba je, da prebivalci severnih pokrajin ne podležijo nikdar posledicam sladkosti ali raka, pač pa da je najti pri njih obilo zgledov pozdrav-nja til ali arterioskleroze. Umrljivost je po Rabinoviču največja po krajih, koder so belci, mačini starododno obleko zamenjali s modno evropsko: Belokožec je po vsem tem nevarnejši za Eakima, kateremu prinaša mikrobe mnogotere bolezni.

Kirurgovi naočniki

Španski sodniki so prizanesljivi. Sodniki v Barceloni je imelo ondan opraviti s sifilis tožbo. Mestni ravnatelj, stoječ na dohodnem glasu, je bil obdelan, da je pri operaciji sifilisa poznal svoje naočnike v bolnikovem trupu. Zato je bilo treba vnovič operirati. Zdravniški izvedenci so se izjavili: Da bi se izognili ponovi kakršenkoli predmet, je nevarno, ki jo utegne zagrešiti kateri si bo dovolil, in ki potemtakem ne more imeti kakršne odgovornosti. Španski bolniki se bodo pač še bržkone zatekali k zdravnikom, ki so sifisjo naočnikov.



Od leve proti desni: profesor Olin G. Saxon, profesor Charles Bullock in profesor Thomas Nixon, člani "možganskega trupa" republikanske stranke.

Novo naprave za črpanje olja, ki so bile zgrajene v bližini Oklahoma Cityja, Okla.

